

Optimalizace Zkouškový test 31.5. 2023

Příjmení a jméno: _____

Úloha	1	2	3	4	Celkem
Maximum	10	10	10	10	40
Počet bodů					

1. Rozhodněte o pravdivosti tvrzení (ano/ne) a každou odpověď zdůvodněte.

- (2 b) Pro matici \mathbf{A} s lin. nezávislými sloupcy je každé vlastní číslo matici $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ kladné. **Ne** → $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ má všechna singulární čísla kladná.
- (2 b) Matici $\begin{bmatrix} -6 & 2 & 4 \\ 3 & -1 & -2 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$ má všechna singulární čísla kladná. **Ne** → $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ má všechna singulární čísla kladná.
- (2 b) Pro negativně definitní matici \mathbf{A} je množina $\{(x, y) \in \mathbb{R}^{n+1} \mid \mathbf{x}^T \mathbf{A} \mathbf{x} \leq y\}$ konvexní. **Ne** → $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ má všechna singulární čísla kladná.
- (2 b) Pro matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{10 \times 9000}$ je následující úloha konvexní: $\min \sum_{j=1}^7 \mathbf{x}_j^T \mathbf{A} \mathbf{A}^T \mathbf{x}_j$ za podmínky, že vektory $\mathbf{x}_1, \dots, \mathbf{x}_7 \in \mathbb{R}^{10}$ tvoří ortonormální množinu.
- (2 b) Pro zadané $\alpha > 0$, matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}$ a vektor $\mathbf{b} \in \mathbb{R}^m$ je následující úloha konvexní: $\min \|\mathbf{Ax} - \mathbf{b}\|_2^2$ za podmínek $\|\mathbf{x}\|_1 \leq \alpha$, kde $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$.

Řešení:

- Ano, protože $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ je regulární a pozitivně semidefinitní, tedy nutně pozitivně definitní, tak má jen kladná vlastní čísla.
- Ne, protože snadno nahleďneme, že \mathbf{A} má hodnost 2 (první rámeček je násobkem druhého).
- Ne. Je to epigraf konkávní funkce (např. plocha nad parabolou $-x^2$), což je typicky nekonvexní množina.
- Ne. Je to vlastně instance úlohy PCA. Účelová funkce je konvexní, ale netrvářní konvexní kombinace dvou jednotkových vektorů nemá jednotkovou délku.
- Ano. Je to úloha nejménších čtverců s konvexními omezeními, protože $\|\mathbf{x}\|_1 \leq \alpha$ definuje subkonturu konvexní funkce.

2. Je dána matice \mathbf{A} a vektor \mathbf{x} :

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 6 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{x} = (1, 1, 1).$$

Najděte kolmé projekce vektoru \mathbf{x} na

- (2 b) $\text{span}\{(1, 1, 2)\}$,
- (2 b) $\text{rng } \mathbf{A}$,
- (2 b) $\text{null } \mathbf{A}$,
- (2 b) $\text{rng } \mathbf{A}^T$,
- (2 b) $\text{null } \mathbf{A}^T$.

Řešení:

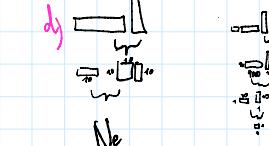
- Kolmá projekce je $2/3(1, 1, 2)$.
- Projekci spočítáme například jako \mathbf{x} minus řešení (e), vychází $1/5(3, 6, 5)$.
- $\text{null } \mathbf{A} = \text{span}\{(1, 1, -1)\}$ a kolmá projekce je $1/3(1, 1, -1)$.
- Projekci spočítáme například jako \mathbf{x} minus řešení (e), vychází $2/3(1, 1, 2)$.
- $\text{null } \mathbf{A}^T = \text{span}\{(2, -1, 0)\}$ a kolmá projekce je $1/5(2, -1, 0)$.

1. Rozhodněte o pravdivosti tvrzení (ano/ne) a každou odpověď zdůvodněte.

- (2 b) Pro matici \mathbf{A} s lin. nezávislými sloupcy je každé vlastní číslo matici $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ kladné. **Ne** → $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ má všechna singulární čísla kladná.
- (2 b) Matice $\begin{bmatrix} -6 & 2 & 4 \\ 3 & -1 & -2 \\ 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$ má všechna singulární čísla kladná. **Ne** → $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ má všechna singulární čísla kladná.
- (2 b) Pro negativně definitní matici \mathbf{A} je množina $\{(x, y) \in \mathbb{R}^{n+1} \mid \mathbf{x}^T \mathbf{A} \mathbf{x} \leq y\}$ konvexní. **Ne** → $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ má všechna singulární čísla kladná.
- (2 b) Pro matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{10 \times 9000}$ je následující úloha konvexní: $\min \sum_{j=1}^7 \mathbf{x}_j^T \mathbf{A} \mathbf{A}^T \mathbf{x}_j$ za podmínky, že vektory $\mathbf{x}_1, \dots, \mathbf{x}_7 \in \mathbb{R}^{10}$ tvoří ortonormální množinu.
- (2 b) Pro zadané $\alpha > 0$, matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}$ a vektor $\mathbf{b} \in \mathbb{R}^m$ je následující úloha konvexní: $\min \|\mathbf{Ax} - \mathbf{b}\|_2^2$ za podmínek $\|\mathbf{x}\|_1 \leq \alpha$, kde $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$.

a) $\mathbf{A} \rightarrow \text{LN do } \mathbf{A}^T \mathbf{A}$
 ↗ je regulární

Diskuska 1: Pro konvexní funkce A je všechno true vlastnosti
 • Vektor má jednu minimální hodnotu
 • Vektor má jednu maximální hodnotu
 • Vektor má jednu minimální hodnotu
 • Vektor má jednu maximální hodnotu
 Diskuska 2: Pro konkávní funkce A je všechno false vlastnosti
 • Vektor má jednu minimální hodnotu
 • Vektor má jednu maximální hodnotu
 • Vektor má jednu minimální hodnotu
 • Vektor má jednu maximální hodnotu

c) $\mathbf{||x||_1 <= alpha}$
 $\mathbf{||x||_1 = |x_1| + |x_2| + |x_3|}$
 Je LSS konvex? **Ano**

2. Je dána matice \mathbf{A} a vektor \mathbf{x} :

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 4 & 6 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{x} = (1, 1, 1).$$

Najděte kolmé projekce vektoru \mathbf{x} na

- (2 b) $\text{span}\{(1, 1, 2)\}$,
- (2 b) $\text{rng } \mathbf{A}$,
- (2 b) $\text{null } \mathbf{A}$,
- (2 b) $\text{rng } \mathbf{A}^T$,
- (2 b) $\text{null } \mathbf{A}^T$.

a) Znormalizuj vektor $(1, 1, 2) \Rightarrow \mathbf{n}$

$$\mathbf{n} = \frac{\mathbf{n}}{\|\mathbf{n}\|} = \frac{(1, 1, 2)}{\sqrt{6}}$$

$$\text{Projekce} = \langle \mathbf{x} | \mathbf{n} \rangle \cdot \mathbf{n} = \frac{1}{\sqrt{6}} \cdot (1, 1, 2) \cdot \frac{(1, 1, 2)}{\sqrt{6}} = \frac{1}{6} \cdot (1, 1, 2)$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$$

$\xrightarrow{\text{null } \mathbf{A} = \text{span}\{(1, 1, 2)\}}$

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$$

$\text{rng } \mathbf{A} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

e) Projekce: $\frac{1}{\sqrt{6}} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \frac{1}{\sqrt{6}} \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

b) Projekce: $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

c) Projekce: $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

d) Projekce: $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

e) Projekce: $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$

Optimalizace Zkouškový test 31.5. 2023

(e) (2 b) $\text{null } \mathbf{A}^T$.**Řešení:**

- Kolmá projekce je $2/3(1, 1, 2)$.
- Projekci spočítáme například jako \mathbf{x} minus řešení (e), vychází $1/5(3, 6, 5)$.
- $\text{null } \mathbf{A} = \text{span}\{(1, 1, -1)\}$ a kolmá projekce je $1/3(1, 1, -1)$.
- Projekci spočítáme například jako \mathbf{x} minus řešení (e), vychází $2/3(1, 1, 2)$.
- $\text{null } \mathbf{A}^T = \text{span}\{(2, -1, 0)\}$ a kolmá projekce je $1/5(2, -1, 0)$.

(e) (2 b) $\text{null } \mathbf{A}^T$.**Rешен:**

- (a) Kolmá projekce je $2/3(1, 1, 2)$.
 (b) Projekci spočítáme například jako \mathbf{x} minus řešení (e), vychází $1/5(3, 6, 5)$.
 (c) $\text{null } \mathbf{A} = \text{span}\{(1, 1, -1)\}$ a kolmá projekce je $1/3(1, 1, -1)$.
 (d) Projekci spočítáme například jako \mathbf{x} minus řešení (c), vychází $2/3(1, 1, 2)$.
 (e) $\text{null } \mathbf{A}^T = \text{span}\{(2, -1, 0)\}$ a kolmá projekce je $1/5(2, -1, 0)$.

3. (10 b) Najděte globální extrémy funkce

$$f(x, y) = x^2 + 2x + y^2 + 2y + 3$$

za podmínek

$$\begin{aligned} x^2 + y^2 &\leq 4, \\ 3x + 2y &\leq -6. \end{aligned}$$

Znázorněte obor, na kterém extrémy hledáme, a nezapomeňte zformulovat závěr, k němuž jste dospěli.

Rешен:

Všechny funkce v úloze jsou vůně diferencovatelné.

1. Volné extrémy dostaneme řešením soustavy

$$f'(x, y) = (2(x+1), 2(y+1)) = \mathbf{0},$$

$x = y = -1$, $f(-1, -1) = 1$. Funkce f je ryze konvexní, takže $(-1, -1)$ je její jediné volné minimum, ale nesplňuje druhou omezující podmíinku.

2. Extrém vásané podmínkou $g_1(x, y) = 0$, kde $g_1(x, y) = x^2 + y^2 - 4$, dostaneme řešením soustavy

$$f'(x, y) + \lambda_1 g'_1(x, y) = (2(x+1) + 2\lambda_1 x, 2(y+1) + 2\lambda_1 y) = \mathbf{0},$$

$x = y = -\sqrt{2}$, dosazením do omezující podmínky $x^2 + y^2 - 4 = 0$ dostaneme $x = y = -\sqrt{2}$ (druhé řešení $x = y = \sqrt{2}$ je mimo obor), $f(-\sqrt{2}, -\sqrt{2}) = 7 - 4\sqrt{2} \doteq 1.343$. Je to lokální minimum.

3. Extrém vásané podmínkou $g_2(x, y) = 0$, kde $g_2(x, y) = 3x + 2y + 6$, dostaneme řešením soustavy

$$f'(x, y) + \lambda_2 g'_2(x, y) = (2(x+1) + 3\lambda_2 x, 2(y+1) + 2\lambda_2 y) = \mathbf{0},$$

$$\begin{matrix} x=0 \\ y=0 \\ x=1 \\ y=1 \end{matrix} \quad \text{null } \mathbf{A} = \text{span}\left\{\begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}\right\} \Rightarrow \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\text{Projekt: } \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} \quad \text{b) } \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix} \quad \text{null: } \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} \rightarrow \text{norma: } \frac{\sqrt{2}}{2}$$

Projekce na rohy $= \mathbf{x} - \text{null } \mathbf{A}^T$

$$\text{d) } \text{rang } \mathbf{A}^T = \text{dim } \mathbf{A}$$

$$\begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

(10 b) Najděte globální extrémy funkce

$$f(x, y) = x^2 + 2x + y^2 + 2y + 3$$

za podmínek

$$\begin{aligned} x^2 + y^2 &\leq 4, \\ 3x + 2y &\leq -6. \end{aligned}$$

Znázorněte obor, na kterém extrémy hledáme, a nezapomeňte zformulovat závěr, k němuž jste dospěli.

1) Volné

2) Vásané pravé podm.

3) Vás. levé podm.

4) Řešení podmínek s

$$f'(x, y) = (2x+2, 2y+2) = \mathbf{0}$$

$$x=y=-2 \rightarrow \text{není v p1} \times$$

$$g(x, y) = 0 \quad g(x, y) = x^2 + y^2 - 4$$

$$\begin{aligned} f'(x, y) + \lambda g'(x, y) &= (2x+2+\lambda 2x, 2y+2+\lambda 2y) = \mathbf{0} \\ x(2+2\lambda) &= 0 \end{aligned}$$

$$x = \frac{-2}{2+2\lambda} = \frac{-1}{1+\lambda} = y \rightarrow \text{do } y = x \rightarrow x^2 - 4 = 0$$

$$x^2 - 2 = 0 \quad \rightarrow +\sqrt{2} > -6$$

$$x = \pm \sqrt{2} = y \quad \rightarrow \text{do } x = -\sqrt{2} \rightarrow f(-\sqrt{2}, -\sqrt{2}) = 2 - 2\sqrt{2} + 2 - 2\sqrt{2} + 3 = 7 - 4\sqrt{2} \doteq 1,34$$

$$x^2 + 2x + y^2 + 2y + 3$$

$$\hookrightarrow x = -\sqrt{2} \rightarrow f(-\sqrt{2}, -\sqrt{2}) = 2 - 2\sqrt{2} + 2 - 2\sqrt{2} + 3 = 7 - 4\sqrt{2} \doteq 1,34$$

$$3) h(x, y) = 0 \quad h(x, y) = 3x + 2y + 6$$

$$2x+2+\lambda 3 = 0 \rightarrow x = \frac{-2-2\lambda}{2} = -1 - \frac{2\lambda}{2} = -3 - \frac{2\lambda}{2} = -2 - \lambda = 0$$

$$2y+2+\lambda 2 = 0 \rightarrow y = \frac{-2-2\lambda}{2} = -1 - \lambda = -\frac{2\lambda}{2} = -1$$

$$\lambda = \frac{2}{13} \rightarrow x = -1 - \frac{2}{26} = -\frac{14}{26} = -\frac{7}{13}$$

$$y = -1 - \frac{2}{13} = -\frac{15}{13} = -\frac{5}{13}$$

$$f\left(-\frac{7}{13}, -\frac{5}{13}\right) = \frac{16}{13} = 1,077$$

KGLb HIN

$$\begin{aligned} 4) \quad x^2 + y^2 &= 4 \\ 3x + 2y &= -6 \\ y = -3 - \frac{3}{2}x &\rightarrow x^2 + 9 + 9x + \frac{9}{4}x^2 = 4 \\ x^2 + \frac{37}{4}x + 9 &= 0 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \frac{37}{4}x^2 + 9x + 9 &= 0 \\ x_{1,2} &= \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} = \frac{-9 \pm \sqrt{81 - 4 \cdot 9 \cdot 9}}{2 \cdot \frac{37}{4}} = \frac{-9 \pm \sqrt{484}}{37} = \frac{-9 \pm 22}{37} \end{aligned}$$

$$x_1 = -\frac{31}{37} = -\frac{31}{37} \quad x_2 = -\frac{13}{37} = -\frac{13}{37}$$

$$y_1 = -3 - \frac{3}{2}x_1 = -3 - \frac{3}{2} \cdot -\frac{31}{37} = \frac{21}{37} \rightarrow f(x_1, y_1) = 1,077$$

$$y_2 = -3 - \frac{3}{2}x_2 = -3 - \frac{3}{2} \cdot -\frac{13}{37} = -\frac{5}{13} \rightarrow f(x_2, y_2) = 3$$

KGLb HIN

$x = -1 - \frac{2}{13}\lambda$, $y = -1 - \lambda$, dosazením do omezující podmínky $3x + 2y + 6 = 0$ dostaneme $\lambda = \frac{2}{13}$, $x = -\frac{16}{13}$, $y = -\frac{15}{13}$, $f(-\frac{16}{13}, -\frac{15}{13}) = \frac{14}{13} \doteq 1.077$. Je to lokální minimum (minimum oštěpou konvexní funkce na konvexním množině – třecce).

4. Rovnosti v obou omezujících podmínkách nastávají současně ve dvou bodech, které dostaneme řešením soustavy

$$\begin{aligned} x^2 + y^2 &= 4, \\ 3x + 2y &= -6. \end{aligned}$$

Z druhé rovnice vyjádříme $y = -3 - \frac{3}{2}x$ a dosazením do první dostaneme kvadratickou rovnici

$$\frac{13}{4}x^2 + 9x + 5 = 0$$

s řešením

$$x_1 = -2, y_1 = 0, f(x_1, y_1) = 3,$$

$$x_2 = -\frac{13}{13}, y_2 = -\frac{13}{13}, f(x_2, y_2) = \frac{23}{13} \doteq 1.769.$$

Tyto body jsou lokální maxima, neboť relevantní část Hessovy matice Lagrangeovy funkce je pro $\lambda_1 = \frac{1}{\sqrt{2}} - 1$

$$\begin{bmatrix} 2(1 + \lambda_1) & 0 & \dots \\ 0 & \ddots & \dots \\ \vdots & \vdots & \ddots \end{bmatrix}$$

$x_1 = -z, y_1 = 0, J(x_1, y_1) = 5,$
 $x_2 = -\frac{10}{13}, y_2 = -\frac{24}{13}, f(x_2, y_2) = \frac{23}{13} \doteq 1.769.$
 Tyto body jsou lokální maxima, neboť relevantní část Hessovy maticy Lagrangeovy funkce je pro $\lambda_1 = \frac{1}{\sqrt{2}} - 1$

$$\begin{bmatrix} 2(1+\lambda_1) & 0 & \dots \\ 0 & 2(1+\lambda_1) & \dots \\ \dots & \dots & \dots \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \sqrt{2} & 0 & \dots \\ 0 & \sqrt{2} & \dots \\ \dots & \dots & \dots \end{bmatrix},$$

tedy pozitivně definitní v prvních dvou proměnných (x, y) .

Závěr: $V(\frac{10}{13}, -\frac{24}{13})$ (z části 3) je jediné globální minimum (jedná se o minimum ostre konvexní funkce na konvexním oboru), v $(-2, 0)$ (z části 4) je jediné globální maximum.

4. Fitness centrum nakupuje orýšky, banány a mléko do energetického koktejlu. Jednotkové ceny orýšků, banánů a mléka jsou $(3, 1, 4)$, cílem je minimalizace nákladu na jejich pořízení. Zohlednit se musí minimální požadavky na živiny tří různých druhů, které jsou vyjádřeny vektorem $(3, 2, 4)$. Orýšky obsahují jednotku první i druhé živiny a dvě jednotky třetí živiny, banány pouze dvě jednotky první živiny a tři jednotky třetí živiny, a mléko obsahuje pouze dvě jednotky druhé živiny a jednotku třetí živiny.

- (a) (3 b) Formulujte úlohu jako lineární program.
- (b) (3 b) Napište duální úlohu.
- (c) (2 b) Optimální řešení duálu je $(\frac{1}{2}, 2, 0)$. Stanovte optimální řešení primární úlohy bez jejího řešení.
- (d) (2 b) Je optimální řešení duálu vrcholem polyhedru? Vysvětlete přesně, proč ano/ne.

Řešení:

(a) min $3x_1 + x_2 + 4x_3$ z.p. $x_1 + 2x_2 \geq 3, x_1 + 2x_3 \geq 2, 2x_1 + 3x_2 + x_3 \geq 4$, kde $x_1, x_2, x_3 \geq 0$.

(b) max $3y_1 + 2y_2 + 4y_3$ z.p. $y_1 + y_2 + 2y_3 \leq 3, 2y_1 + 3y_3 \leq 1, 2y_2 + y_3 \leq 4$, kde $y_1, y_2, y_3 \geq 0$.

(c) Podle věty o slabé dualitě stačí uhnout přípustný vektor x^* splňující

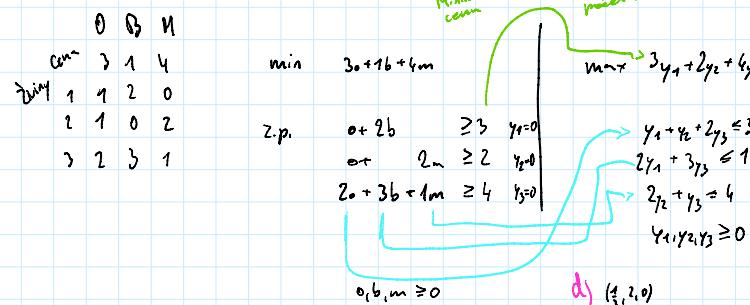
$$3x_1^* + x_2^* + 4x_3^* = 3 \cdot \frac{1}{2} + 2 \cdot 2 + 4 \cdot 0 = \frac{11}{2}.$$

Snadno nalezneme $x^* = (0, \frac{3}{2}, 1)$.

(d) Ano, je to řešení soustavy $y_3 = 0, 2y_1 + 3y_3 = 1, 2y_2 + y_3 = 4$, ježíž matici má lin. nezávislé sloupce.

Fitness centrum nakupuje orýšky, banány a mléko do energetického koktejlu. Jednotkové ceny orýšků, banánů a mléka jsou $(3, 1, 4)$, cílem je minimalizace nákladu na jejich pořízení. Zohlednit se musí minimální požadavky na živiny tří různých druhů, které jsou vyjádřeny vektorem $(3, 2, 4)$. Orýšky obsahují jednotku první i druhé živiny a dvě jednotky třetí živiny, banány pouze dvě jednotky první živiny a tři jednotky třetí živiny, a mléko obsahuje pouze dvě jednotky druhé živiny a jednotku třetí živiny.

- (a) (3 b) Formulujte úlohu jako lineární program.
- (b) (3 b) Napište duální úlohu.
- (c) (2 b) Optimální řešení duálu je $(\frac{1}{2}, 2, 0)$. Stanovte optimální řešení primární úlohy bez jejího řešení.
- (d) (2 b) Je optimální řešení duálu vrcholem polyhedru? Vysvětlete přesně, proč ano/ne.

c)

$$3 \cdot \frac{1}{2} + 2 \cdot 2 + 0 = \frac{11}{2}$$

$$3 \cdot 0 + 1 \cdot 2 + 4 \cdot 0 = \frac{11}{2}$$

$$(0, \frac{3}{2}, 1)$$

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} + 2 &\leq 3 \\ 1 &\leq 1 \\ 4 &\leq 4 \end{aligned}$$

